

Библиотека
„ЗЛАТНИ ЗРЪНЦА“
Евтини книжки за деца
№ 78 **2 лв.**

ГОРСКА ХУБАВИЦА

НАРОДНИ ПРИКАЗКИ

Разказала Т. НЕНОВА

ГОРСКА ХУБАВИЦА НАРОДНИ ПРИКАЗКИ

chitanka.info

ГОРСКА ХУБАВИЦА

Единъ царь ималъ трима синове. Когато приближила смъртъта му, той раздѣлилъ царството си на две и далъ на двамата си по-голѣми сина по половина, а на най-малкия си синъ далъ коня и сабята си. Всички били доволни отъ дѣлбата, и когато старецътъ умрѣлъ, двамата братя станали царе, а третиятъ възседналъ бащиния си конь, взелъ тежката сабя, простилъ се съ братята си и тръгналъ по свѣта да си търси късмета.

Ходилъ момъкътъ по градове и села да види хора и себе си да покаже, дето замръкне, тамъ лѣгалъ да спи, съ когото стигне и срещне, на сладки приказки се залавялъ. Единъ день, като се отбилъ при единъ ручей да пие вода, видѣлъ подъ едно дърво да почива хубавъ момъкъ, силенъ, снаженъ, юнакъ и половина. Заприказвалъ съ него и научилъ, че този момъкъ ималъ чудна дарба: всичко изгубено можелъ да види и намѣри, ако ще на дъното на морето да е паднало. Сдружили се двамата юнаци и тръгнали заедно. Една вечеръ край тѣхния огънь миналъ другъ юнакъ, поканили го да поседне, разпитали го и узнали, че той можелъ, когато иска, да изпие цѣлото море и пакъ да го повърне. Харесалъ се на царския синъ и този момъкъ, и решили да тръгнатъ на другия день тримата заедно.

Колко дни ходили, никой не броилъ, стигнали най-после въ друго царство. А въ това време царътъ на тази страна воювалъ съ съседитѣ, и войската му взела да се прѣска и да бѣга, съседитѣ се готвѣли да го пленятъ заедно съ царицата и дветѣ му дъщери.

Царскиятъ синъ повикалъ двамата си другари, хвърлилъ се въ боя, развъртѣлъ бащината си сабя, и съ всѣко замахване по десетъ глави отсичалъ, дето стѣпвалъ конътъ му — всичко живо пищѣло. Уплашили се вражитѣ войски, разпилѣли се като димъ изъ полето, а царетѣ побързали да се прибератъ, своитѣ царици и дъщери да пазятъ. А спасениятъ царъ повикалъ незнайния юнакъ и му рекълъ:

— Кажи ми, каква награда искашъ за това, което направи за менъ. Вземи отъ хазната ми злато и сребро, колкото искашъ, ожени се за която щешъ отъ дъщеритѣ ми и стани мой синъ и наследникъ.

Юнакътъ отговорилъ:

— Царю честити, дай наградата на моитѣ побратими, а азъ искамъ още по бѣлия свѣтъ да поскитамъ, хора да погледамъ, юначеството си да покажа.

Царьтъ оженилъ двамата му другари за дъщеритѣ си, направили голѣма сватба, три дни пили, пѣли и хоро играли. А на прощаване царскиятъ синъ подарилъ на побратимитѣ си по единъ ножъ и имъ казалъ:

— Когато тѣзи ножове рѣждясатъ, да знаете, че ми се е случило нещастие.

И пакъ заскиталъ по гори и полета, по планини и долини. Веднажъ, като минавалъ презъ една гора, видѣлъ на една полянка чуденъ мраморенъ палатъ, спрѣлъ коня, загледалъ се въ него, а като вдигналъ очи къмъ високитѣ тераси, завило му се свѣтъ: тамъ седѣла невиждана хубавица, мома-самовила. А когато момата го погледнала, той изтървалъ юздитѣ и падналъ като снопъ на земята. Хубавицата слѣзла бързо при него, свѣстила го съ ласки и милувки, а следъ това се оженила за него, и нѣмало на свѣта ни царъ, ни велможа по-щастливъ отъ него.

Намѣрилъ си, значи, късмета царскиятъ синъ, заживѣлъ съ добрата си жена въ горския палатъ и всѣки день излизалъ на ловъ. Само че откакъ се оженилъ, никакъ не можелъ да удари ловъ, цѣлъ день гонѣлъ дивечъ, а вечеръ се връщалъ съ празни рѣще, уморенъ и замисленъ. Единъ день самовилата го попитала:

— Защо си загриженъ, мжжо, и защо не можешъ да уловишъ нищо: ловъ ли нѣма, или ти убѣгва?

— Ловъ има, мила невесто, но кой знае защо, щомъ си помисля за тебе, не мога да олуча нищо.

Тогава жена му извадила единъ пръстенъ, сложила го на пръста му и казала:

— Вземи този пръстенъ, и когато си помислишъ за менъ, поглеждай го, и ловътъ нѣма да ти убѣгне.

На другия день мжжътъ отишълъ на ловъ съ пръстена, и наистина ударилъ добъръ ловъ, праметналъ го презъ рамо и тръгналъ да си отива. Но като приближилъ до кжщи, видѣлъ, че рѣцетѣ му сж много кървави и се спрѣлъ до единъ изворъ да се омие. За беда, пръстенътъ се изхлулъ

отъ пръста му, водата го отвлѣкла подъ земята и го изхвърлила въ другъ изворъ, въ коритото, дето появи царскитѣ коне.

Една сутринь, когато коняритѣ закарали конетѣ на водопой, видѣли, че конетѣ се плашатъ отъ нѣщо, прѣхтятъ и не искатъ да пиятъ. Прегледали коритата, намѣрили прѣстена и го занесли на царя. Царьтъ разгледалъ хубавия прѣстенъ и забелязалъ, че на него било написано отвътре: „Горска хубавица-самовила. Който се ожени за нея, ще се подмлади отъ деветдесетгодишенъ старецъ на двадесетгодишно момче“. Царьтъ събралъ голѣма войска и тръгнали да търсятъ горската хубавица.

Когато войската приближила палата на самовилата, мжжътъ ѝ спѣлъ, а тя се навела надъ него и заплакала. Той се събудилъ отъ сълзитѣ ѝ и попиталъ:

— Какво има? Дъждъ ли вали?

Тя му отговорила:

— Нѣма дъждъ, а погледни каква войска иде къмъ насъ.

Той казалъ:

— Не бой се. Като дойдатъ по-близо, събуди ме.

Следъ малко войницитѣ започнали да се катерятъ по оградата на двореца и самовилата събудила мжжа си. Той излѣзалъ съ вълшебната си сабя, замахналъ съ нея нѣколко пжти, изклалъ половината войска и казалъ на другитѣ:

— Идете кажете на вашия царь, че горската самовила има единъ юнакъ, който не се плаши отъ неговата войска, дори да е петъ пжти по-голѣма.

Царьтъ се ядосалъ, събралъ младо и старо отъ цѣлото царство и пратилъ пакъ да му доведатъ горската хубавица. Но всички били изклани и разпиляни като пилци, както и първиятъ пжтъ. Видѣлъ царьтъ, че съ този юнакъ не може да се разправи, и намислилъ друго нѣщо. Събралъ всички магьосници и врачки и ги попиталъ, коя се наема да му даде хубавицата. Една гърбава вещица се вrekла на царя да изпълни желанието му. Най-напредъ тя поискала отъ него да поржча на грънчаритѣ една голѣма делва, която да събира двама души. Когато делвата била готова, бабичката влѣзла вътре и рекла: „Хайде, бабината делвичка, занеси ме въ самовилската гора.“ Делвата се дигнала и понесла бабата презъ долища и бърда, и спрѣла до единъ изворъ, дето почивалъ отъ ловъ царскиятъ синъ; бабата излѣзла отъ делвата, почнала

да плаче и да казва, че изгубила път и не знае отде да си иде. Той ѝ рекълъ:

— Слушай, бабо, искашъ ли да те заведе у дома? Моята булка стои по цѣль день самичка, ще има съ кого да се раздумва.

Бабата се съгласила. Мжжътъ я завелъ при жена си и казалъ:

— Ето ти другарка, когато азъ ходя на ловъ. Тя ще ти бжде вмѣсто майка.

Като минали два-три дена, бабичката започнала да подпитва самовилата какъ е можалъ нейниятъ мжжъ да избие толкова войска, отде му иде силата. Самовилата ѝ обещала да го разпита за това. И една вечеръ царскиятъ синъ казалъ на жена си, че силата му е въ бащината сабя. Щомъ чула това бабичката, започнала да дебне време да му открадне сабята. Една нощъ, когато царскиятъ синъ спѣлъ, тя му взела сабята и я хвърлила въ морето. На другия день царскиятъ синъ не могълъ вече да се събуди. Какъ го не будила самовилата, какъ го не милвала и плакала, и студени кърпи му слагала на главата, нищо не помагало: спи, като умрѣлъ. Бабата рекла:

— Стига плака, дъще. Ще се събуди. Излѣзъ малко навънъ да се разходимъ изъ гората, докато той се наспи!

Хубавицата тръгнала съ бабата изъ гората, и безъ да се сети, стигнали до изворчето, дето била делвата. Бабата рекла:

— Гледай, гледай, каква голѣма делва! Може да ни събере и дветѣ, кога завали дъждъ!

И тѣ влѣзли ужъ да видятъ, какъ ще се смѣстятъ вжтре, а бабата пакъ рекла:

— Хайде, бабина делвичке, занеси ни въ царския палатъ!

Делвата литнала право къмъ царския дворъ и спрѣла тамъ. Царьтъ наградилъ богато бабичката, а хубавицата затворилъ въ една стая, докато се приготви за сватба.

Въ това време побратимитѣ на царския синъ видѣли, че ножоветѣ, които той имъ оставилъ за споменъ, изведнажъ се покрили цѣли съ ръжда, и разбрали, че му се е случило нещастие. Този, който всичко виждалъ отдалечъ, намѣрилъ двореца на самовилата, и двамата влѣзли

при заспалия си другарь. Почудили се двамата царски зетьове, какво се е случило на този юнакъ, та не може да се събуди. Най-последно се сътили, че сабята му не е при него, потърсили я, и този, що намиралъ всичко изгубено, веднага я зърналъ на дъното на морето.

— Ами сега? Какъ ще я извадимъ отъ тамъ? — питалъ се той.

— Отъ това по-лесно нѣма! — рекълъ другиятъ, навелъ се и изпилъ цѣлото море до капка. Взели сабята, повърнали морето и отърчали при другаря си. Щомъ му пѣхнали сабята въ ржцетѣ, той скочилъ на крака, сякашъ нищо не му се случило, и като видѣлъ побратимитѣ си, много се зарадвалъ и викналъ на жена си да дойде да ги види и нагости. Но побратимитѣ му казали, че жена му е открадната отъ царя. Тогавъ той стисналъ здраво сабята си, яхналъ буйния си конь и като вихъръ се озовалъ въ царския градъ.

Коньтъ спрѣлъ предъ една чешма, дето нѣколко бабички си наливали вода. Като видѣли юнака, попитали го:

— Защо спрѣ тукъ, синко? Вода ли искашъ, или улицитѣ не познавашъ?

Момъкътъ отвърналъ:

— Азъ съмъ каненъ на сватба, а пѣкъ не зная, кжде ще бжде сватбата.

Една бабичка се обадила:

— Азъ зная, синко, утре ще ти покажа, а сега ела да нощувашъ у насъ.

Царскиятъ синъ отишълъ да нощова у бабичката. Тя се разшета да го гоцава, а той ѝ рекълъ:

— Остави готвенето, бабо, азъ не съмъ ни гладенъ, ни жаденъ, а имамъ тежка мжка на сърдцето.

Разказалъ ѝ, какъ царьтъ открадналъ жена му, и бабичката се наела да му помогне съ каквото може. Той написалъ писмо на жена си и го далъ на бабата, а тя се облѣкла съ просешки дрехи, нарамила торба и отишла въ палата да проси. Като минавала покрай стаята, дето била заключена самовилата, тя пѣхнала писмото подъ вратата, а следъ това отишла при царя да плаче и да проси милостиня. Презъ това време хубавицата написала отговоръ на мжжа си, и когато бабичката минала пакъ покрай нейната стая, пѣхнала ѝ го скришомъ подъ вратата. Тя писала на мжжа си да се облѣче въ женски дрехи и да дойде въ деня на сватбата при нея.

Царскиятъ синъ и бабичката се облѣкли съ ханъмски дрехи, забулили си лицата и отишли на царската сватба. Най-напредъ честитили на царя, а после влѣзли въ стаята на хубавицата. Тя скрила мжжа си въ единъ долапъ, а бабата си отишла сама. Вечеръта царьтъ влѣзълъ въ стаята на самовилата, но мжжътъ излѣзълъ отъ долапа, замахналъ съ сабята си, убилъ царя и го скрилъ. А на сутринъта, като се показалъ заедно съ жена си предъ гоститѣ, всички помислили, че царьтъ се е подмладилъ. Настанало голѣмо веселие, всички яли, пили и благославяли. И азъ бѣхъ тамъ, и за васъ взехъ по парче баница, но като се връщахъ въ кжщи, залаяха ме кучетата на съседитѣ, азъ се уплашихъ, хвърлихъ всичко и избѣгахъ.

УМНИ ХОРА

Веднажъ, въ света недѣля, свекърътъ, свекървата и мжжътъ на една булка отишли на черква, а снахата останала въ кжщи да наглежда яденето на огъня. Като стояла при огнището, налегнала я дрѣмка и тя заспала. Следъ малко се събудила и много се засрамила. „Добре, че нѣмаше никой отъ нашитѣ да ме види“, си рекла, но се сѣтила, че я видѣло кученцето. „Брей, това пукниче ще имъ каже! Чакай да му вържа герданче да не казва.“ И му вързала гердана си.

Дошълъ свекърътъ.

— Мари снахо, какво е това? Защо си вързала на кучето герданъ?

— Ха, ха, ха! Да ти кажа, тате. Като седѣхъ до огъня, па бѣхъ позадрѣмала. А кучето бѣше при менъ. Рекохъ си, то ще каже, та му вързахъ герданче да не казва.

— Много добре си се сѣтила, дъще. Чакай пъкъ азъ да му сложа капата на главата, че да не каже на бабата. — Сложилъ му капата: — Ама да не кажешъ! — рекълъ и му завъртѣлъ съ глава.

Дошла свекървата и щомъ видѣла кучето, развикала се:

— Какво е това отъ васъ? Защо сте премѣнили кучето тѣй? Герданъ, че още и капа! — и взела да се кръсти.

Разказали и на бабата.

— Добре, добре сте направили. Чакай пъкъ азъ да му сложа обици, да не каже на сина.

Дошълъ синътъ и имъ се присмѣлъ:

— Бре, бре, какво сте накичили кучето! Да не е канено за кумъ?

— Не, мжжо, — отговорила булката. — Нѣма да ходи на сватба, ами азъ като седѣхъ отзарана до огнището, па тѣй и тѣй... — разказала му всичко.

— Господъ да ви пази, — рекълъ той и на тримата, — но не вѣрвамъ, да има толкова глупави хора като васъ по свѣта. Ще обиколя малко по други мѣста да видя, какви хора живѣятъ.

И тръгналъ. Въ едно село видѣлъ, че нѣколко души се качили на една кжща и хвърлятъ керемидитѣ на земята.

— Какво правите, братя?

— Искаме да вкараме въ къщата малко слънце, защото е много тъмно и студено, после ще я покриемъ пакъ.

— Не може тъй, добри хора, — рекълъ, и ги научилъ, какъ да си направятъ прозорци. Отишълъ въ друго село. Единъ човѣкъ билъ се качилъ на една стрѣха, а долу другъ му държалъ гащитѣ, за да скочи въ тѣхъ.

— Чакай, приятелю, ще се убиешъ! — извикалъ му пжтникътъ и му показалъ, какъ да си обува самъ гащитѣ. По-нататкъ видѣлъ, че единъ човѣкъ се мжчи да хвърля орѣхи на тавана съ вила: гребе, хвърля, а орѣхитѣ си стоятъ до единъ на двора. Показалъ и на него, какво да прави. Отъ тамъ отишълъ въ друго село. Стъмнявало се вече. Петъ-шестъ жени предѣли на пжтя предъ една врата.

— Защо стоите още на пжтя, — попиталъ ги, — нѣмате ли си къщна работа?

— Имаме работа, какъ да нѣмаме, брате. Мжжетѣ и децата ни откога ни чакатъ, но не можемъ да станемъ: размѣсили сме си краката и не знаемъ, кой на кого е.

А той взелъ една тояга, па като ги ударилъ два-три пжти по краката, всички наставали и си отишли. И много още такива работи видѣлъ. Следъ туй си отишълъ въ къщи.

— Имало и по-диви отъ васъ хора на свѣта, — рекълъ. — Живѣйте съ тозъ умъ, както знайте.

Издание:

Заглавие: Горска хубавица

Издател: Издателство Ив. Коюмджиев

Град на издателя: София

Година на издаване: 1933 (не е указана)

Тип: приказки

Художник: Никола Тузусов

Художник на илюстрациите: Никола Тузусов

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/7189>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.